

Xây dựng Module tự học kỹ năng nghe hiểu tiếng Pháp cho sinh viên năm thứ hai, Khoa tiếng Pháp, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Đỗ Thị Thu Trang*

*ThS. Khoa Tiếng Pháp, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Received: 08/03/2024; Accepted: 19/03/2024; Published: 26/3/2024

Abstract: In the process of global integration, foreign language (FL) is considered one of the important tools in order to help people communicating, promoting the exchanges in many aspects such as economy, society, culture, politic, education, etc. Therefore, learning and teaching of foreign language presents among the top priorities nowadays. Like many other languages, learning French as a FL requires a focus at the same time for all the four communicative skills : Reading, Listening, Writing, Speaking. Among these skills, FL learners face many obstacles and difficulties while learning and practicing the Listening comprehension. As such, they need to invest a lot of time and efforts for Listening in particular and for all the four skills in general.

At Faculty of French – Hanoi National University of Education (HNUE), based on our statistic, the number of students who have a low grade for Listening comprehension increases recently, even for second year students of the Faculty.

This present study focuses on analyzing the difficulties of the students during their learning of Listening comprehension. We hereby suggest some pedagogical solutions regarding designing the Listening comprehension modules for self-learning purposes.

Keywords: Modules, self-learning, listening comprehension, second year students, French, difficulties, solutions

1. Đặt vấn đề

Trong quá trình giảng dạy các kỹ năng (KN) ngôn ngữ: nghe, nói, đọc, viết cho sinh viên (SV) Khoa tiếng Pháp – Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, các giảng viên tại Khoa nhận thấy rằng đa số SV gặp khó khăn khi tiếp cận và lĩnh hội tri thức từ KN nghe hiểu đặc biệt là đối với SV năm thứ hai. Trải qua năm đầu học tập tại Khoa, SV đã dần làm quen và thích nghi được với những phương pháp học tập mới. Tuy nhiên, khi bước sang năm học thứ 2 là năm học bản lề tạo bước đệm cho năm thứ 3 và năm thứ 4, SV cần phải trau dồi, nắm vững được các kỹ thuật nghe hiểu đồng thời luyện tập thường xuyên thông qua việc làm các bài tập nghe. Bài viết này sẽ đi sâu phân tích những khó khăn trong quá trình học KN nghe hiểu của SV năm thứ hai tại Khoa tiếng Pháp. Và từ đó sẽ đưa ra giải pháp khắc phục thông qua việc xây dựng module tự học KN này cho SV.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Kỹ năng nghe hiểu

2.1.1. Định nghĩa

Anderson & Lynch (1988:21) đưa ra định nghĩa về nghe hiểu như sau: “Nghe hiểu nghĩa là hiểu những gì

mà người nói đã nói. Người nghe có vai trò đặc biệt trong quá trình nghe. Người nghe có vai trò đặc biệt quan trọng trong quá trình nghe bằng cách vận dụng kiến thức đa dạng của mình phân tích những gì anh ta nghe được để có thể hiểu phát ngôn của người nói.”

Mendelsohn (1994) nhận định “tổng thời gian dành cho giao tiếp, việc nghe chiếm 40-50%; nói, 25-30%; đọc, 11-16%; và viết, khoảng 9%”.

Như vậy, nghe là hành động sử dụng tai để nhận biết âm thanh, xử lý và xác định thông điệp mà người nói muốn hướng đến. Trong đời sống hằng ngày, nghe là KN có vai trò quan trọng là một trong những khía cạnh quan trọng nhất của giao tiếp khi nó cho phép mỗi người hiểu được thế giới xung quanh, trao đổi thông tin và tiếp nhận thông tin.

2.1.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến KN nghe hiểu

Để cải thiện được một vấn đề, điều quan trọng nhất là ta phải tìm ra được mấu chốt của vấn đề đó. Bởi vậy, để nâng cao được KN Nghe- hiểu, nhóm tác giả luôn chú trọng hơn cả vào việc nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến KN này, từ đó đưa ra những giải pháp cho người học.

Boyle (1984) nhận thấy rằng có ba nhóm yếu tố

ảnh hưởng đến KN nghe hiểu bao gồm:

- Nhóm yếu tố của người nghe
- Nhóm yếu tố của người nói
- Nhóm yếu tố về tài liệu và phương tiện

Những nhóm yếu tố trên tác động một cách mạnh mẽ đến khả năng nghe hiểu của người học, đặc biệt khi nghe hiểu là một KN thụ động, do đó dễ dàng bị ảnh hưởng bởi các yếu tố bên ngoài và bên trong. Do đó, chúng ta cần phân tích những khía cạnh gây ảnh hưởng đến việc nghe của từng nhóm yếu tố.

2.2. Khó khăn

2.2.1. Đối tượng người học

Phần lớn SV năm thứ hai tại Khoa tiếng Pháp có đầu vào là tiếng Anh (D1). Những SV này mới chỉ học tiếng Pháp được một năm, do vậy trình độ ngôn ngữ của họ vẫn còn yếu.

Hơn nữa, việc ảnh hưởng từ tiếng Anh sang làm cho họ vấp phải những trở ngại và nhầm lẫn về mặt phát âm. Khi phát âm không tốt, không chuẩn, dẫn đến việc học KN nghe hiểu cũng không tốt.

2.2.2. Giáo trình

Giáo trình “Compréhension orale 1” do các giảng viên Khoa Pháp biên soạn bao gồm 12 chủ đề. Trong mỗi một chủ đề giảng viên sẽ cho SV khai thác 2 bài nghe hiểu. Ngoài ra các đề thi theo trình độ A2 - khung tham chiếu Châu Âu CECR cũng được đưa vào phần luyện tập để SV làm quen với các dạng đề và thực hành tốt hơn.

Các tài liệu nghe trong giáo trình này phù hợp với trình độ của SV và tiến trình dạy học 2 tiết/tuần ở trên lớp. Tuy nhiên, để giúp học sinh có thể tự luyện tập KN nghe hiểu tại nhà, thì lượng bài tập luyện tập trong giáo trình là chưa đủ.

2.2.3. Tài liệu bổ trợ

Những đầu sách tham khảo, băng đĩa ... hiện đã được cung cấp tại thư viện Khoa, nhưng SV chưa biết cách tự học, tự nghiên cứu và lựa chọn tài liệu phù hợp với trình độ.

2.2.4. Thời lượng, nội dung chương trình

Thời lượng học nghe trên lớp hiện nay của SV như sau: 2 tiết / tuần x 15 tuần, tương ứng 30 giờ / học kỳ.

Thời lượng trên là chưa đủ để có thể rèn luyện, phát triển tốt KN nghe hiểu. Nếu SV không có ý thức tự học sẽ khó có thể đạt được chuẩn đầu ra A2 đối với môn này.

2.3. Giải pháp

Từ những khó khăn trên đây, chúng tôi đề xuất xây dựng Module tự học KN nghe hiểu cho SV dưới sự hướng dẫn và chữa bài của giảng viên bộ môn.

2.3.1. Hướng dẫn tự học cho SV

Khái niệm tự học

Henri Holec định nghĩa tự học là « *khả năng người học tự xoay sở, tự chịu trách nhiệm về quá trình học tập của bản thân* ».

Tự học là mục đích, là công cụ hiệu quả giúp người học không những nắm được các kiến thức trên lớp mà còn mở rộng thêm trong mối tương quan với nhiều lĩnh vực khác, qua đó kích thích người học tìm hiểu và tạo hứng thú cho việc học.

Đối với các SV năm thứ nhất tại Khoa tiếng Pháp, việc tự học KN nghe hiểu sẽ hiệu quả hơn dưới sự hướng dẫn, giám sát của giảng viên. Mô hình tự học gồm 3 bước sau đây của Louis Porcher được khuyến khích áp dụng : *giảng viên nêu mục tiêu, hướng dẫn SV lựa chọn các phương pháp phù hợp và theo dõi sự tiến bộ của SV.*

2.3.2. Mô hình tự học KN nghe hiểu

- Bước 1: Giảng viên giao bài hàng tuần cho SV sau khi khai thác chủ đề chính trên lớp (bao gồm: các tài liệu nghe tương ứng với chủ đề + hệ thống câu hỏi trắc nghiệm và tự luận theo khung tham chiếu Châu Âu + tài liệu bổ trợ).

- Bước 2: SV tải các tài liệu học tập ứng với từng tuần, làm các bài tập và nộp theo đúng hạn của giảng viên.

- Bước 3: Giảng viên chữa, chấm điểm và nhận xét cho từng SV, đồng thời có thể đưa ra các yêu cầu nhằm đào sâu thêm kiến thức cho SV ví dụ như: tóm tắt lại bài, dịch bài nghe từ tiếng pháp sang tiếng việt để học các cấu trúc câu và từ vựng ...

2.3.3. Đề xuất các nội dung tự học

Tuần 1:

Exercice 1: <https://www.youtube.com/watch?v=fgDS02hKen0>

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/cadeau-danniversaire.html>

Exercice 3: <https://youtu.be/5AxsZ7nyqSw?feature=shared>

Tuần 2:

Exercice 1: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/acheter-des-vetements.html>

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/achat-robe-dialogue.html>

Exercice 3: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/acheter-un-pantalon.html>

Tuần 3:

Exercice 1: <https://youtu.be/q9P-mJrO51g?si=xw0B3YeKSo1IzSZk>

Exercice 2: <https://youtu.be/ZOnBpItzhrk?si=NYEXqYUdjzL5M5B6>

Exercice 3: <https://youtu.be/KR1ccHcRgkE?si=iEbIznJ-rENsUK7Z>

Tuần 4:

Exercice 1: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/wp-content/uploads/files/dans-la-rue.mp3>

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/wp-content/uploads/files/sur-le-chemin.mp3>

Exercice 3: <https://youtu.be/uMvLQwLAG4Q?feature=shared>

Tuần 5:

Exercice 1: <https://youtu.be/5gK-0wEdLxU?si=VA79zkfC81xAZ9ge>

Exercice 2: <https://youtu.be/jOtJjKHXUxQ?si=qdV4OUDUOQDT10Ov>

Exercice 3: <https://youtu.be/nbZkymHB61M?si=T0yFWVJ5T9Lo0LiT>

Tuần 6:

Exercice 1: <https://youtu.be/TGvvweTPq-s?si=3Tvud2UYRzoi0Azp>

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/marchand-de-vetements-achat-dune-cravate.html>

Exercice 3: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/acheter-des-chaussures-dialogue-fle.html>

Tuần 7:

Exercice 1: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/dialogue-au-marche-fle.html>

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/dialogue-au-marche-dialogue-fle.html>

Exercice 3: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/au-marche-faire-ses-courses-dialogue-fle-francais-apprendre-learn.html>

Tuần 8:

Exercice 1: <https://www.youtube.com/watch?v=e4rmog1zST4&list=PL1GO4qs7ZPn0bxgaLAt7aTsHjnVCAb6iy&index=68>

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/texte/meteo-avec-pdf.html>

Exercice 3: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/expressions-idiomatique-froid-de-canard.html>

Tuần 9:

Exercice 1: https://www.youtube.com/watch?v=b_nvSwihNXw

Exercice 2: https://www.youtube.com/watch?v=b_nvSwihNXw

Exercice 3: <https://www.youtube.com/watch?v=qNBXWK-26F4&list=PL5iQ52h-UVv-zyf3LSTJV97kFuktnhezfp&index=17>

Tuần 10:

Exercice 1: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/se-reseigner-aupres-dun-centre-sportif.html>

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/texte/pratiques-sportives-et-activites-culturelles-en-france.html>

Exercice 3: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/la-duree-au-present-faire-du-sport.html>

Tuần 11:

Exercice 1: https://www.youtube.com/watch?v=b_nvSwihNXw

Exercice 2: https://www.youtube.com/watch?v=b_nvSwihNXw

Exercice 3: https://www.youtube.com/watch?v=b_nvSwihNXw

Tuần 12:

Exercice 1: https://youtu.be/4e30XFLNJeU?si=ELQMkIqEK_UZQ5n3

Exercice 2: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/texte/mise-en-vente-des-vinyles-de-radio-france.html>

Exercice 3: <https://www.podcastfrancaisfacile.com/dialogue/la-brocante-interview.html>

3. Kết luận

KN nghe hiểu là một trong những KN gây nhiều khó khăn cho SV tại Khoa tiếng Pháp, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội. Hơn nữa, với thời lượng học tập dành riêng cho KN này tại lớp học vẫn còn chưa đủ để SV có thể luyện tập tốt. Chính vì vậy, chúng tôi đã xây dựng Module tự học bao gồm các bài tập hỗ trợ theo suốt 12 tuần học của học kỳ 1 năm thứ 2 dưới sự hướng dẫn của giảng viên. Chúng tôi hi vọng rằng, đây sẽ là một kênh hỗ trợ cho SV năm thứ hai tại Khoa tiếng Pháp.

Tài liệu tham khảo

[1]. Marjolaine D., Maud L., (2010), *Réussir le Delf A2*, Didier.

[2]. Cedan M., Chevallier-Wixler D., Duplex D., Lepage S., Riba P. (2005), *Réussir le Delf A2*, Didier.

[3]. Holec H. (1981), *Autonomy in foreign language learning* (first published 1979, Strasbourg : Council of Europe). Oxford : Pergamon.

[4]. Nguyễn Cảnh Toàn (Chủ biên), Nguyễn Kỳ, Vũ Văn Tảo, Bùi Tường (1998), “*Quá trình dạy – tự học*”, NXB Giáo Dục Hà Nội, trang 59.

[5]. Nguyễn Cảnh Toàn (1995). *Luận bàn và kinh nghiệm tự học*, Viện Đại học mở.

[6]. <https://www.podcastfrancaisfacile.com/>

[7]. <https://www.youtube.com/>